

VIERDE VOLKS- EN WONINGTELLING ARUBA

OKTOBER 14, 2000

Leefomstandigheden van Bejaarden op Aruba

CENTRAAL BUREAU VOOR DE STATISTIEK
Oranjestad, Februari 2002

Copyright reserved

Use of the contents on this publication is allowed,
provided the source is clearly stated.

Where to order

Central Bureau of Statistics
L.G. Smith Boulevard 116,
Oranjestad,
Aruba,
Dutch Caribbean
Phone: (297-8) 37433
Fax: (297-8) 38057

Voorwoord

Statistiek ten dienste van de ouderen in onze samenleving. Zo kan het rapport “Leefomstandigheden bejaarden op Aruba” worden gekenmerkt. Volgens recente prognoses op basis van gegevens van de Censo 2000, zal Aruba in de komende 15 tot 20 jaar te maken krijgen met een snelle veroudering van zijn bevolking. Een snelle toename van het aantal ouderen in onze samenleving zal tot sociale aanpassingen moeten leiden, willen we als samenleving onze ouderen een goed bestaan kunnen garanderen.

Middels een beschrijving van de huidige leefomstandigheden van ouderen op Aruba, hoopt het CBS een bijdrage te leveren aan de verbetering van de leefomstandigheden van deze groep. Ook hoopt het CBS met de huidige publicatie de problematiek van de snelle veroudering op Aruba op de “maatschappelijke agenda” te plaatsen en verdere discussies hierover uit te lokken.

Het rapport “Leefomstandigheden bejaarden op Aruba” past in de reeks van statistische publicaties van het CBS welke gericht is op het voorzien in de toenemende behoefte aan beleidsgerichte en toegepaste statistische informatie. Een speciale dank gaat uit naar dr. Frank Eelens voor het schrijven van dit rapport.

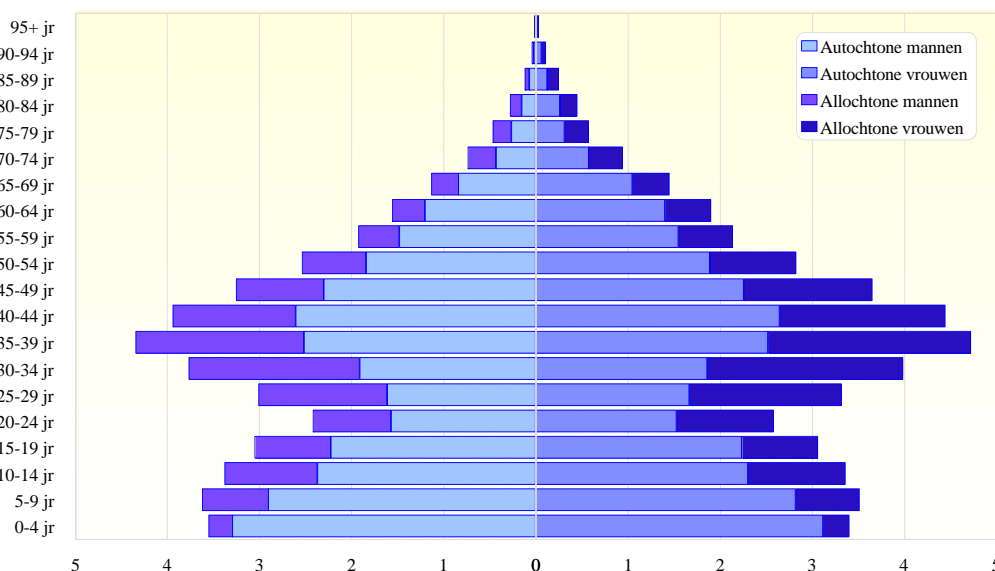
Drs. Rendolf A. Lee
Directeur Centraal Bureau voor de Statistiek

1. Inleiding

De veroudering van de bevolking is een belangrijke bron van bezorgdheid in vele Westerse landen. De veroudering van een bevolking is het onvermijdbare gevolg van een vruchtbaarheidsdaling en neemt versneld toe als het vruchtbaarheidscijfer beneden het vervangingsniveau komt.

Zoals de gegevens van de Censo 2000 aanduiden, zal ook Aruba in de komende 15 tot 20 jaar te maken krijgen met een snelle veroudering van zijn bevolking. Alhoewel deze veroudering voor een deel door de – al dan niet-tijdelijke – migratie van buitenlandse arbeiders wordt gemaskeerd, vormt veroudering een probleem van eerste orde. De veroudering op Aruba zal zich erg snel doorzetten. Een blik op de huidige bevolkingspiramide (figuur 1)¹ toont de onregelmatigheid in de leeftijdsstructuur. Voor de duidelijkheid maken we een onderscheid tussen personen die op Aruba en personen die in het buitenland zijn geboren. Het grote aantal kinderen die op Aruba zijn is mede bepaald door het grote aantal kinderen, van buitenlandse moeders, die op Aruba zijn geboren. Twee factoren liggen ten grondslag aan de onregelmatige vorm van de bevolkingspiramide: a) de grote toevloed van migranten, die vooral in de economisch actieve leeftijdsgroepen opdagen, en b) de uiterst snelle daling van de vruchtbaarheid die zich tijdens de periode 1958 – 1972 heeft afgespeeld. In minder dan vijftien jaar daalde het totaal vruchtbaarheidscijfer van 5,2 tot beneden het vervangingsniveau². Figuur 2 vergelijkt het verloop van het vruchtbaarheidscijfer tussen Aruba en Nederland voor de gehele twintigste eeuw. De daling in de vruchtbaarheid is onder meer verantwoordelijk voor het vrij geringe aantal personen in de leeftijdscategorieën 20-35 jaar.

Figuur 1. Bevolkingspiramide Aruba 2000, autochtone en allochtone bevolking (1000en).

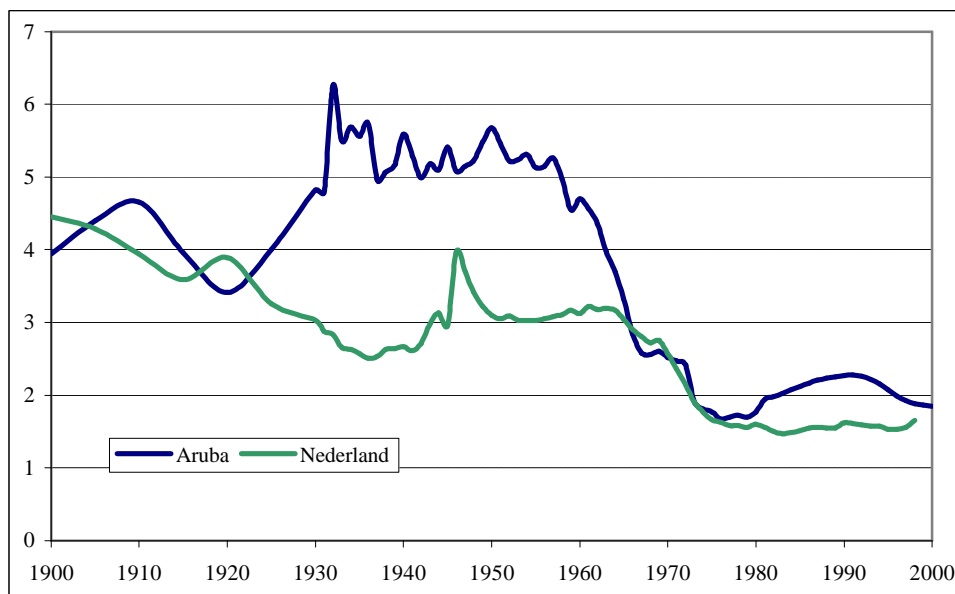
Wat betreft de autochtone bevolking geeft de veroudering reden tot bezorgdheid. Tussen 1991 en 2000 is de autochtone bevolking met 18 procent gestegen. De autochtone bevolking 65-plus is echter met 55,9 procent toegenomen. Ook de groep van aankomende bejaarden (leeftijd 55-64) is met 53,3 procent gestegen. Daarentegen is de jonge lokale bevolking in de

¹ Alle tabellen en figuren zijn gebaseerd op de volkstelling. Indien anders wordt dit onderaan de tabel aangeduid.

² Het vervangingsniveau geeft het niveau aan waarbij moeders gemiddeld 1 dochter ter wereld brengen die overleven tot een leeftijd waarbij zij zelf kinderen krijgen.

leeftijdsgroepen 15-29 jaar en 30-39 jaar respectievelijk met 4,0 en 8,7 procent gedaald. Het is te verwachten dat binnen een jaar of tien, wanneer de naoorlogse generaties de pensioengerechtigde leeftijd bereiken, de sociale systemen van pensioen en ziekteverzekering, sterk onder druk zullen komen te staan. De mate waarin het sociaal systeem de druk van de veroudering zal kunnen weerstaan hangt voor een groot deel af van de maatregelen die nu moeten worden getroffen om deze systemen te beschermen. Ook de rol die migranten die naar Aruba zijn gekomen zullen spelen is belangrijk. Aan de ene kant is het mogelijk dat een groot deel van de migranten zich voorgoed op het eiland vestigt en actief bijdraagt aan de sociale fondsen. Aan de andere kant is het ook mogelijk dat door de huidige wereldwijde economische recessie een groot aantal migranten het eiland zal verlaten.

Figuur 2: Verloop vruchtbaarheidscijfer, Aruba - Nederland, 1900-2000

In dit rapport gaan we in op de huidige levensomstandigheden van bejaarden op Aruba. Als bejaarden aanzien we al diegenen die de pensioengerechtigde leeftijd van 60 jaar hebben bereikt. In de eerste plaats zullen wij een aantal algemene kenmerken van de bejaarden die op Aruba wonen bekijken. Vervolgens zullen we de samenlevingsvormen, de gezondheid en de sociaal-economische kenmerken van bejaarden beschrijven.

2. Algemene kenmerken

Op het ogenblik van de volkstelling (14 oktober 2000) woonden er in totaal 10098 personen van zestig jaar of ouder op het eiland; 4357 onder hen waren mannen en 5741 vrouwen. Het feit dat er zoveel meer bejaarde vrouwen dan mannen op Aruba zijn is een belangrijk gegeven. Het verschil in aantal tussen de beide geslachten is voornamelijk terug te brengen tot het verschil in levensverwachting. Vrouwen kunnen bij hun geboorte vooruitblikken op zes levensjaren meer dan mannen: 76 jaar tegenover 70 jaar. In tabel 1 geven we het aantal mannen en vrouwen per leeftijdscategorie voor 2000 en 1991, samen met de geslachtsratio³. Tijdens de periode 1991-2000 is het aantal personen boven de zestig met 50,3 procent toegenomen. In dezelfde periode is de totale bevolking met 35,7 procent gegroeid. Het is opvallend dat de geslachtsratio voor ouderen verder is gedaald in de periode van negen jaar tussen de twee volkstellingen. In 1991 waren er 80,1 bejaarde mannen per 100 vrouwen en in

³ De geslachtsratio is het aantal mannen in een leeftijdscategorie gedeeld door het aantal vrouwen maal 100. Het duidt het aantal mannen per 100 vrouwen aan.

2000 was dit 75,9. Het aandeel mannen neemt verder af met de leeftijd. Bij de oudbejaarden (75+) is het aantal mannen beduidend minder dan bij de jongbejaarden (60-75 jaar).

Tabel 1. Aantal personen boven de 60, per geslacht en leeftijd.

	1991				2000			
	Man	Vrouw	Totaal	Geslachtsratio	Man	Vrouw	Totaal	Geslachtsratio
60-64	974	1070	2044	91.0	1562	1911	3473	81.7
65-69	681	740	1421	92.0	1135	1450	2585	78.3
70-74	513	659	1172	77.8	738	949	1687	77.8
75-79	354	532	886	66.5	466	579	1045	80.5
80-84	281	402	683	69.9	279	452	731	61.7
85-89	96	191	287	50.3	121	251	372	48.2
90-94	22	49	71	44.9	44	112	156	39.3
95+	8	10	18	80.0	12	37	49	32.4
NR	58	77	135	75.3	183	175	358	104.6
Totaal	2987	3730	6717	80.1	4357	5741	10098	75.9

Op basis van de gegevens van de volkstelling heeft het CBS een bevolkingsprojectie gemaakt. Via drie scenario's werd de (mogelijke) toekomstige Arubaanse bevolkingssamenstelling geschat. Bij elk van de drie scenario's doet zich een aanzienlijke stijging van het aantal bejaarden voor. In het medium scenario veronderstellen we dat de vruchtbaarheid en de sterfte in de komende vijftien jaar constant blijven en dat het huidige migratieniveau tot 2006 blijft gehandhaafd. We gaan er vanuit dat daarna het net migratiesaldo erg beperkt zal zijn⁴. Het medium scenario levert een totaal aantal bejaarden op van 11578 in 2005, 13818 in 2010 en 16842 in 2015. De geslachtsratio zal verder dalen tot een niveau van 72,3 in 2015.

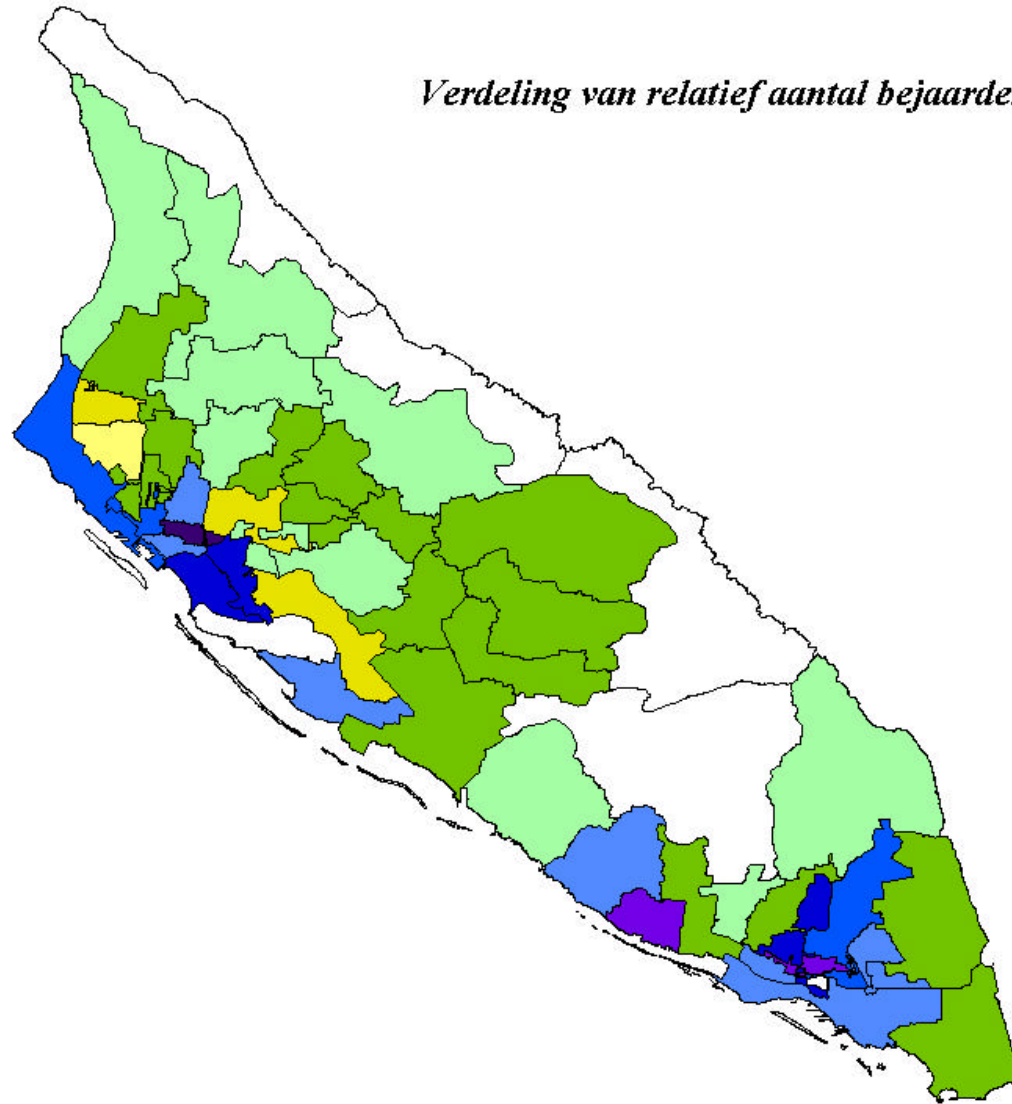
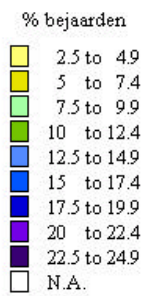
De bejaarde bevolking is niet regelmatig verdeeld over het eiland. In de kaart op de volgende bladzijde is het aantal bejaarden per GAC-zone weergegeven als percentage van de totale bevolking die in de zone woont⁵. De tabel waar deze kaart is gebaseerd is bijgevoegd in annex 1. De grootste concentratie bejaarden is te vinden in het centrum van Oranjestad en San Nicolas. De hoogste proportie bejaarden is te vinden in de zone Sividivi, waar niet minder dan 24,3 procent van de inwoners boven de zestig is. In San Nicolas vormen in twee zones de bejaarden meer dan 20 procent van het totaal aantal inwoners. In vijf andere zones in San Nicolas zijn tussen de 15 en de 20 procent van de mensen boven de 60. Acties die er op gericht zijn om de ontwikkeling van San Nicolas te bevorderen dienen rekening te houden met de hoge concentratie aan bejaarden in deze regio. Madiki Kavel heeft het minste aantal bejaarden (4,5 procent) samen met Pos Abao/Cunucu Abao (5,7 procent), Seroe Blanco (6,9 procent) en Sabana Blanco/Mahuma (7,0 procent).

Alhoewel de pensioengerechtigde leeftijd 60 jaar is op Aruba, zijn er nog altijd een aanzienlijk aantal bejaarden die actief zijn op de arbeidsmarkt. Tabel 2 toont het aantal bejaarden per geslacht en leeftijd met hun werkstatus. Bij de mannen boven de 60 heeft nog 23,8 procent een beroep. Bij de vrouwen is dit aanzienlijk minder (9 procent). Tussen de 60 en de 65 zijn nog respectievelijk 38 procent van de mannen en 19,3 procent van de vrouwen aan het werk. Bij de hoogbejaarden zijn nog steeds een 50-tal mannen actief.

⁴ Voor een uitgebreide beschrijving van de bevolkingsprojecties verwijzen we naar het rapport 'The People of Aruba: Continuity and Change' dat in maart 2002 wordt uitgegeven.

⁵ Voor de analyse van de volkstelling maakt het CBS gebruik van de Geografische Adressen Classificatie. Het GAC is een hiërarchisch systeem met drie niveau's: regio, zone en straat/wijk. Het GAC verdeelt Aruba in 8 regio's. Elke regio is verder verdeeld in een aantal zones en verder in straten/wijken. Een een-cijferige code wordt gegeven aan elk regio, een twee-cijferig en een vijf-cijferige code voor straat/wijk. Een volledige verklaring van het GAC-systeem wordt gegeven in de CBS-publicatie: 'GAC-01. Geografische Adressen-Classificatie Aruba' (CBS, Oranjestad, December 1997).

Verdeling van relatief aantal bejaarden per GAC-zone

Tabel 2. Aantal bejaarden die beroep uitoefenen per leeftijd en geslacht

Leeftijd	Man				Vrouw			
	Heeft beroep	Geen beroep	Onbekend	%	Heeft beroep	Geen beroep	Onbekend	%
60-64	591	966	5	38.0	369	1536	6	19.3
65-69	280	850	4	24.8	94	1356	0	6.5
70-74	111	627	0	15.1	39	907	3	4.1
75-79	34	433	0	7.2	11	568	0	1.8
80-84	15	265	0	5.3	5	446	0	1.2
85-89	2	118	1	1.8	0	251	0	0.0
90-94	0	44	0	0.0	0	112	0	0.0
95+	0	12	0	0.0	0	37	0	0.0
	1033	3314	11	23.8	518	5213	9	9.0

Van de 10446 bejaarden zijn 6844 op het eiland geboren en 3296 in het buitenland. Van 306 personen is het onduidelijk of zij op Aruba zijn geboren of in het buitenland. De grootste groep bejaarden die in het buitenland zijn geboren komen uit Curaçao (536), Colombia (337) en de Dominicaanse Republiek (311). Het aantal bejaarde Europese Nederlanders bedraagt 255. In aantallen worden zij op de voet gevolgd door St Maarten, Bonaire en Suriname. Het grootste deel van de bejaarden hebben zich al sinds jaren op het eiland gevestigd. Slechts 450 van alle bejaarden zijn sinds 1990 op het eiland komen wonen. Dit duidt aan dat het aantal zogenaamde “pensionado’s” vrij beperkt is op Aruba. Vijfenzeventig procent van alle bejaarden spreekt Papiamentu thuis, 10,6 procent Engels, 5,2 procent Spaans en 4,6 procent Nederlands.

3. Gezondheid van bejaarden.

Aruba leeft onder gunstige gezondheidscondities. Vele tropische ziekten die endemisch zijn in de omringende landen komen op Aruba niet voor. De hoge scholingsgraad van de bevolking, een hoge prioriteit voor gezondheidszaken van de overheid en een sterke positie van de vrouw in de samenleving zijn factoren die hebben bijgedragen aan de relatief lage niveau’s van morbiditeit en sterfte. Zuigelingensterfte is erg laag op het eiland en bedraagt op dit ogenblik 7,1 per duizend. Ter vergelijking, Nederland had in 1998 een niveau van zuigelingensterfte van 5,2 per duizend.

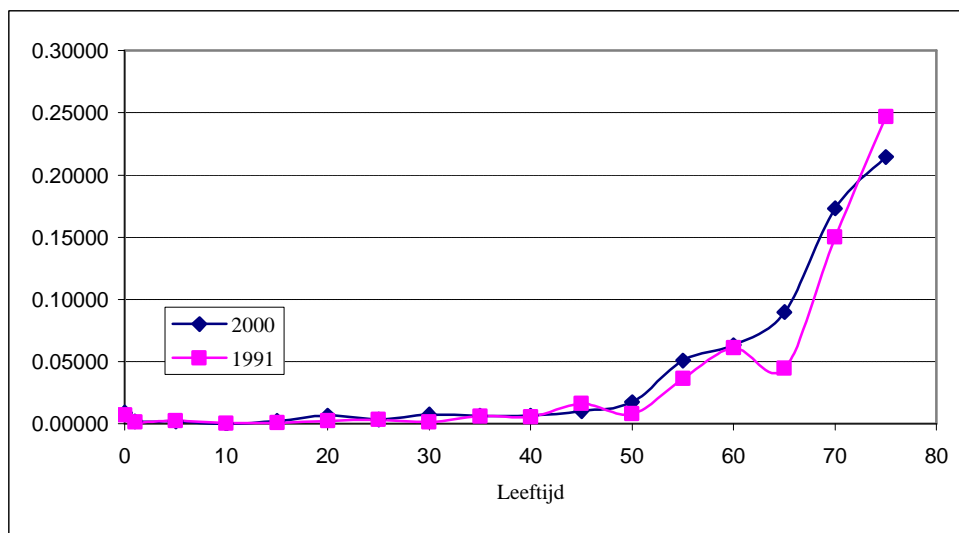
Op basis van de volkstelling en gegevens van het Bevolkingsregister werden sterftetafels voor de Arubaanse bevolking berekend. Op dit ogenblik bedraagt de levensverwachting bij geboorte 70 jaar voor mannen en 76 jaar voor vrouwen. Het is een beetje teleurstellend dat de levensverwachting in de afgelopen tien jaar, zowel voor mannen als voor vrouwen met een jaar is gedaald. Op dit ogenblik is het niveau ongeveer gelijk met het niveau van 1981. In vele landen is de levensverwachting tijdens dezelfde periode toegenomen. In Latijns Amerika steeg de levensverwachting in 10 jaar met 3 jaar, van 66 jaar tot 69 jaar. Ook Europa wist zijn al hoge levensverwachting nog verder op te voeren, van 76 in 1990 tot 78 jaar in 1998. Grafieken 3 en 4 tonen de leeftijdsspecifieke sterftetekansen voor mannen en vrouwen in 1991 en 2000. Beide grafieken geven duidelijk aan dat het voornamelijk na leeftijd vijftig is dat de sterftetekansen zijn toegenomen. Indien een man in leven is op leeftijd 60 heeft hij gemiddeld nog 16,3 jaar te leven. Een vrouw heeft gemiddeld nog 20,5 jaar in het vooruitzicht. Wel is het zo dat voor zowel mannen als voor vrouwen sinds 1991 de levensverwachting op leeftijd 60 met ongeveer een jaar is verminderd. Dit geeft duidelijk aan dat de verhoging van sterfte op hogere leeftijd geleid heeft tot de algemene daling van de levensverwachting.

Uiteraard is deze ontwikkeling een reden tot enige bezorgdheid. Een mogelijk verklaring schuilt in het veranderde eetpatroon van de Arubaanse bevolking. Volgens de Wereld Gezondheidsorganisatie moeten de dagelijkse relatieve hoeveelheid vetten en eiwitten respectievelijk 15-30 procent en 10-15 procent bedragen. In 1957 bedroeg de gemiddelde consumptie van vetten en eiwitten op Aruba

gemiddeld 24 procent en 12 procent. Tijdens een voedingsonderzoek van de Directie Volksgezondheid in 1991 werd vastgesteld dat deze percentages respectievelijk gestegen waren tot 39 en 16 procent. Deze verandering in eetgewoonten ging niet ongemerkt voorbij. Tussen 1957 en 1991 steeg het gewicht van de gemiddelde Arubaanse man van 35 jaar of ouder met 15 kilogram. Ook de Arubaanse vrouw werd wat ronder met een gemiddelde toename van 10 kilo. Volgens de Quetelet-index⁶ had 54,9 procent van de mannen en 50,7 procent van de vrouwen boven 35 een overgewicht met gezondheidsrisico. Een vergelijking met een studie door de Wereld GezondheidsOrganizatie (WHO) van 1989 gaf aan dat Aruba de hoogste gemiddelde Quetelet index had voor zijn bevolking. Personen die nu hoogbejaard zijn, hebben over het algemeen minder te maken met overgewicht. Het is mogelijk dat door de veroudering van de bevolking de meer corpulente leeftijdsgroepen nu die leeftijden bereiken, waar het hebben van ernstig overgewicht de sterftekansen door hart- en vaatziekten verhoogt. Overgewicht hangt nauw samen met verhoogde niveau's van diabetes, hoge bloeddruk. De studie van Kappel en Kock (1993)⁷ vond dat mensen met overgewicht een drie maal hogere kans hadden op verhoogde bloeddruk en een vier maal hogere kans op diabetes. Van Ginneken (1993)⁸ maakte een vergelijking tussen Aruba en Nederland over 9 belangrijke (leeftijd gestandaardiseerde) doodsoorzaken. In deze studie vond hij dat mensen in Aruba een hogere sterftkans hadden voor endocriene en nutritionele ziekten, zoals hersenbloeding en hartziekten. Het probleem van overgewicht en de daarmee samenhangende gezondheidsproblemen moet ons inziens een belangrijk aandachtspunt zijn van de publieke gezondheidsvoorziening bij bejaarden. Meer diepgaand epidemiologisch onderzoek is vereist op het terrein van overgewicht en ziektepatronen bij bejaarden. Recentelijk werd veldwerk voor een Gezondheidsenquête verricht door de Directie Volksgezondheid. Ongetwijfeld zullen de gegevens van deze studie ons de mogelijkheid bieden om de kennis op dit terrein verder uit te breiden.

Figuur 3: Leeftijdsspecifieke sterftekansen mannen, Aruba 1991-2000

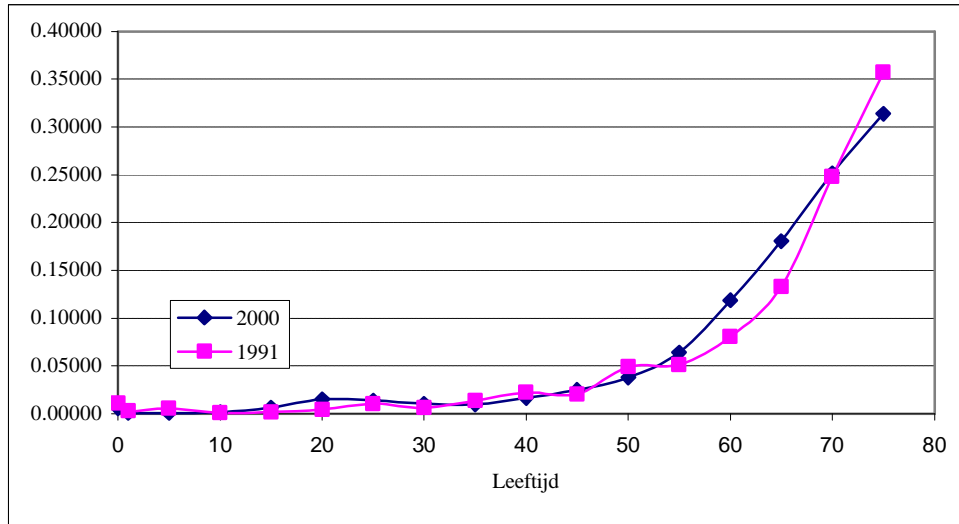

⁶ De Quetelet-index wordt internationaal gebruikt om de gewichtstoestand van een persoon te evalueren. De index kan gemakkelijk worden berekend. Het gewicht in kilogram wordt gedeeld door het kwadraat van de lengte in meter. Indien de uitkomst tussen 20 en 25 is, is het gewicht normaal. Een waarde beneden 20 betekent ondergewicht. Een waarde tussen 25 en 27 duidt aan dat de persoon een licht overgewicht heeft. Een index boven 27 geeft aan dat er overgewicht met gezondheidsrisico's is. Voor een waarde boven de 30 geldt dat de persoon corpulent is.

⁷ Kappel, S. & Kock, C.J. (1993), Aruba, 'One Heavy Island'. Een onderzoek naar overgewicht en voedingsgewoonte op Aruba. Oranjestad, Aruba.

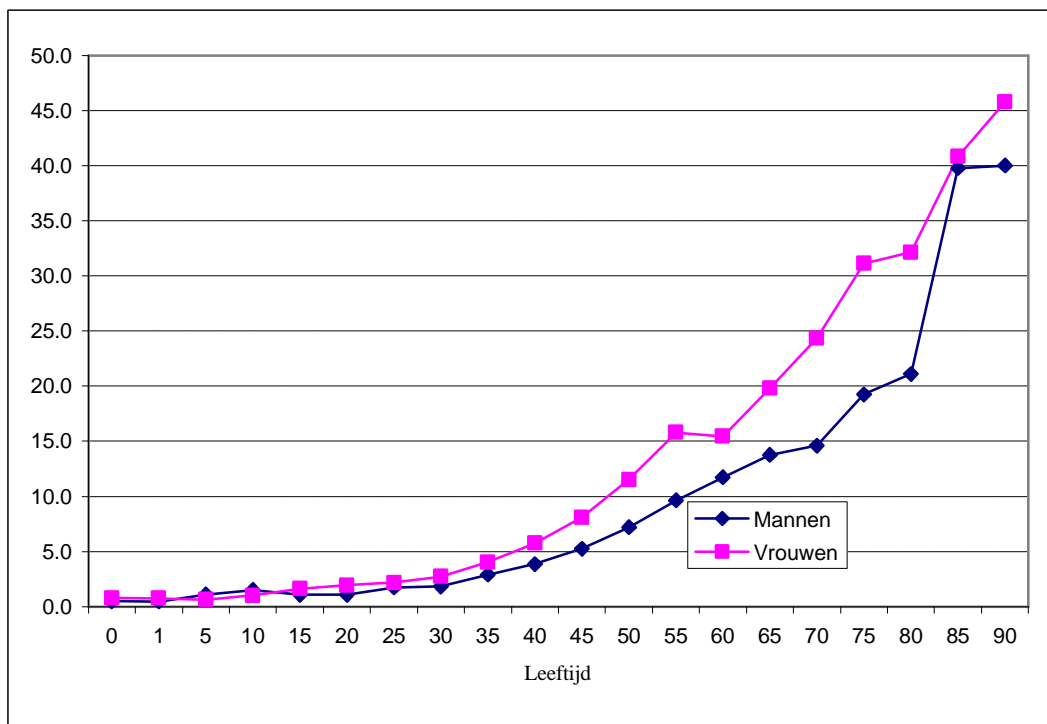
⁸ Van Ginneken, J.K.S. (1993), *Health Statistics –Aruba. Causes of death 1986-1991 and utilization of medical services 1991*. Third Population and Housing Census Aruba – October 6, 1991. Central Bureau of Statistics, Oranjestad, December 1993

Figuur 4: Leeftijdsspecifieke sterftেকansen vrouwen, Aruba 1991-2000

In de volkstelling werd een vraag gesteld hoe een persoon zijn/haar eigen gezondheid ervaart. Over het algemeen vinden vrouwen hun eigen gezondheid minder goed dan mannen: 13,6 procent tegenover 9,6 procent. Figuur 5 toont de percentages voor mannen en vrouwen die vinden dat hun gezondheid niet zo goed is. Op basis van deze gegevens werd berekend dat mannen 66,2 jaar in goede gezondheid leven en 3,8 jaar in minder goede gezondheid. Vrouwen leven gemiddeld 6 jaar langer dan mannen: 2,6 van deze zes jaar brengen zij in goede gezondheid door en 3,4 jaar in minder goede gezondheid.

Figuur 5: Percentage mannen en vrouwen in minder goede gezondheid, Aruba 2000

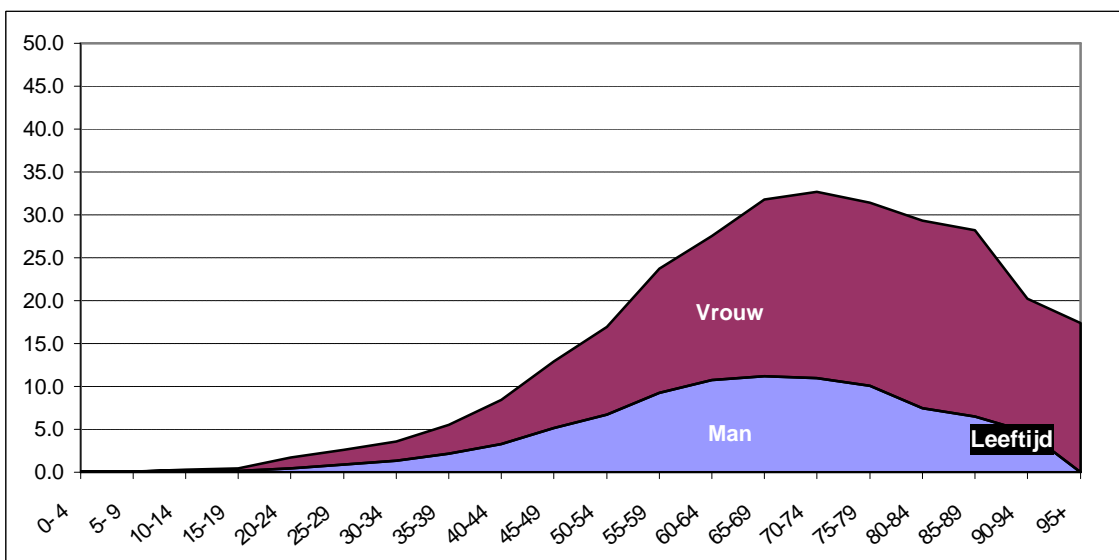

Figuur 5 toont duidelijk de stijging van het aantal personen in minder goede gezondheid met het toenemen der jaren. Op leeftijd zeventig melden ongeveer vijftien procent van de mannelijke

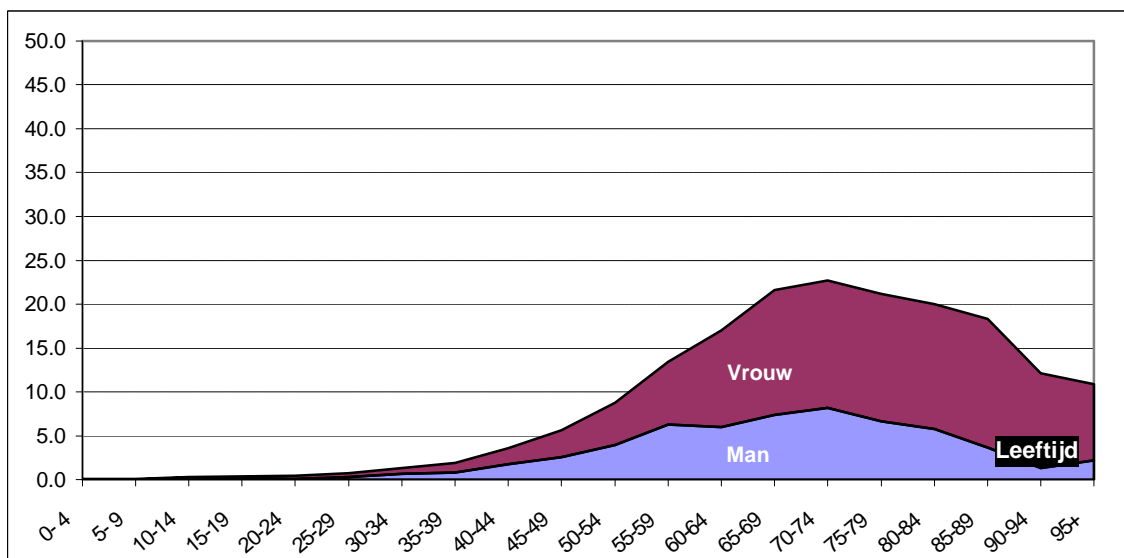
respondenten dat zij in minder goede (of slechte) gezondheid verkeren. Bij vrouwen is dit percentage ongeveer 20. Uiteraard zijn de ziektekosten hoger voor de groep die in minder goede gezondheid verkeert dan voor hen die gezond zijn. Door de veroudering van de Arubaanse bevolking zullen de gemiddelde kosten per inwoner in de komende twintig jaar verder stijgen en zal de ziektenkostenverzekering verder onder druk komen te staan.

Dit beeld wordt verder versterkt wanneer we kijken naar het aantal personen die in de volkstelling aangeven dat zij een hoge bloeddruk hebben, diabeet zijn of gewrichtsproblemen hebben. De figuren 6, 7 en 8 geven een grafische voorstelling van het voorkomen van deze ziekten op Aruba bij leeftijd en geslacht. Het gaat hier om zelfgerapporteerde informatie in de volkstelling en is niet gebaseerd op klinisch onderzoek. Het mag daarom verwacht worden dat dit minimumschattingen zijn. Vele mensen zijn zich niet bewust dat zij een hoge bloeddruk hebben of aan suikerziekte lijden. De figuren laten duidelijk zien dat de gezondheidsproblemen bij de bejaarde bevolking aanzienlijk zijn. Het percentage van de bevolking met diabetes en hoge bloeddruk is erg hoog. Het is opvallend dat de niveau's van deze ziekten weer afneemt voor hoogbejaarden. Het is mogelijk dat aangezien deze ziekten nauw gerelateerd zijn aan een aantal gevaarlijke aandoeningen zoals hart- en vaatziekten en 'stroke' dat op latere leeftijd een selectie plaatsvindt en mindere gezonde personen komen te overlijden.

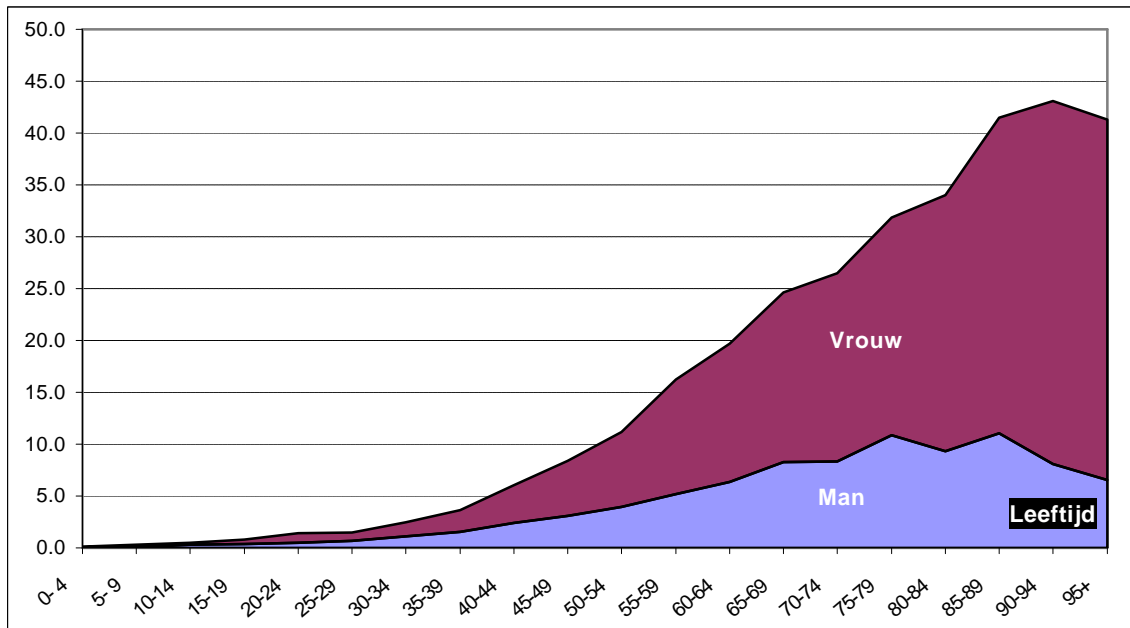
Figuur 6. Percentage van de bevolking met hoge bloeddruk per leeftijd en geslacht.

Figuur 7. Percentage van personen met diabetes per leeftijd en geslacht

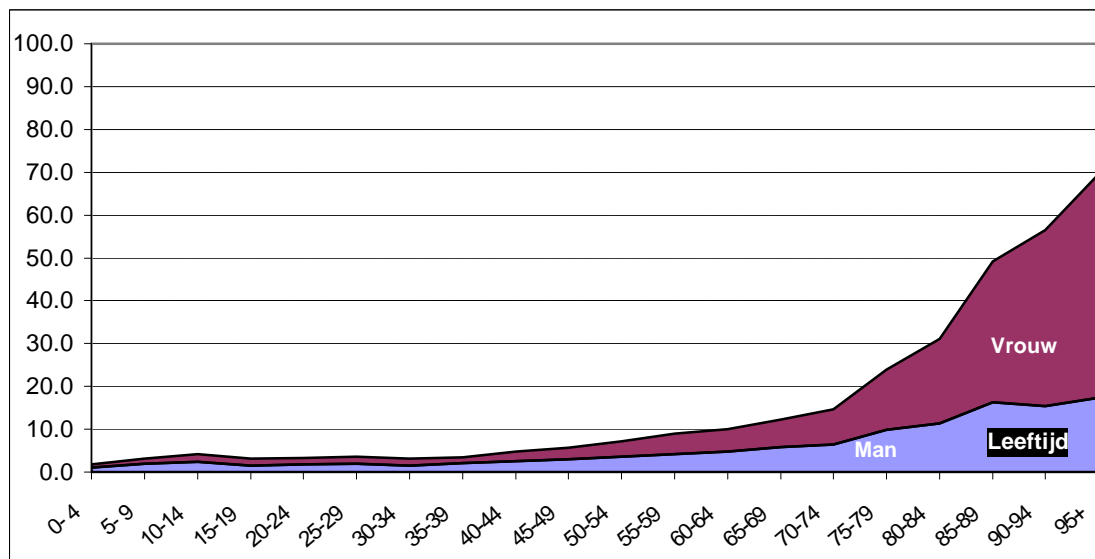

Figuur 8. Percentage van personen met gewrichtsproblemen per leeftijd en geslacht

Diabetes is over de gehele wereld aan het stijgen. Er wordt voorspeld dat het aantal gevallen in de komende 15 jaar zal verdubbelen. Ook op Aruba wordt een snelle stijging in het aantal gevallen verwacht. Deze verhoging is te wijten aan de veroudering van de bevolking, veranderende leefgewoonten en wijzigingen in het dieet. In totaal geven 1993 bejaarden aan dat zij diabeet zijn. Dit komt neer op 19,7 procent van de bevolking boven de 60; 66,7 procent van deze groep wordt gevormd door vrouwen. 3016 bejaarden (29,9 procent) geven aan dat zij een hoge bloeddruk hebben en 2592 hebben gewrichtsproblemen.

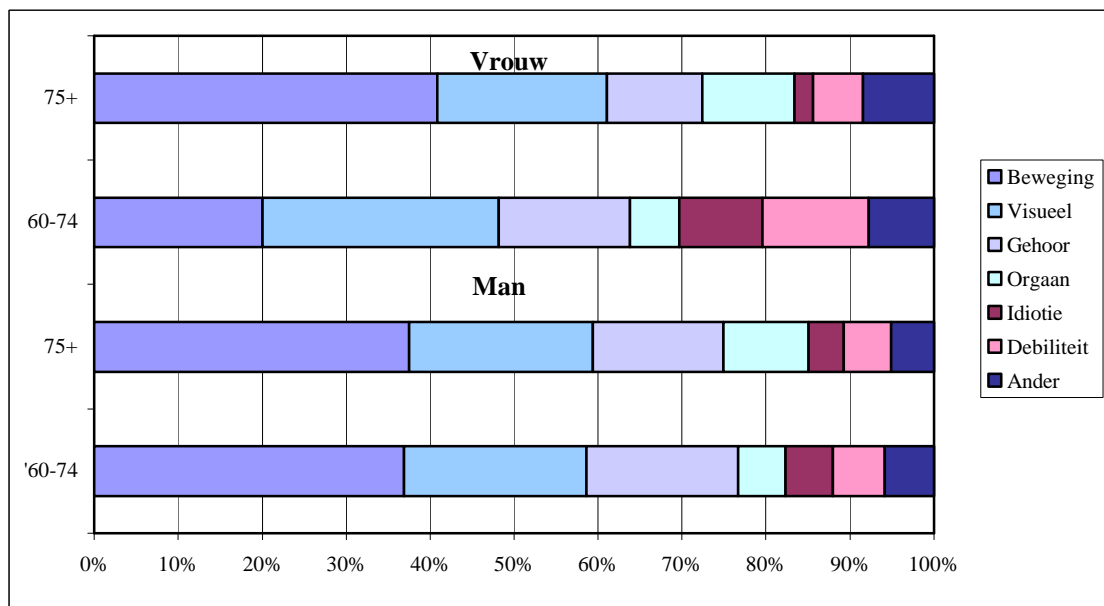
Figuur 9. Percentage gehandicapten per leeftijd en geslacht.

Het percentage personen met een handicap neemt ook toe met leeftijd; 1695 personen boven de 60 hebben te maken met een handicap. Dit komt neer op 16,8 procent van alle bejaarden. Het aantal gehandicapte bejaarde vrouwen is 984. Dit houdt in dat boven leeftijd 60, er 138 gehandicapte vrouwen zijn per 100 gehandicapte mannen. Een aantal van de bejaarden zijn meervoudig gehandicapt. In totaal lijden de 1695 bejaarde gehandicapten aan 2192 handicaps; 1031 van deze handicaps hebben als oorzaak 'ouderdom'. Het aantal gehandicapten bij bejaarden is sinds de

volkstelling van 1991 met 22 procent gestegen. Op dat ogenblik hadden 1389 personen boven de 60 een handicap.

Figuur 10. Type handicap per leeftijd en geslacht

Figuur 10 geeft de relatieve verdeling van het type handicap per leeftijd en geslacht voor bejaarde gehandicapten. De figuur toont dat het percentage visuele handicaps ongeveer hetzelfde is voor mannen en vrouwen en voor de jong- en oud-bejaarden. Mannen hebben wel relatief meer last van gehoorproblemen. Het is onduidelijk wat hiervan de juiste oorzaak is. Een mogelijkheid is dat mannen, door hun beroepswerkzaamheden in luidruchtige omstandigheden, meer gehoorschade oplopen dan vrouwen. Op hogere leeftijd hebben zowel mannen als vrouwen meer orgaanhandicaps.

4. Samenlevingsvormen van bejaarden

De sociale omgeving waarin bejaarden leven is belangrijk voor hun algemeen welzijn. Vooral hoogbejaarden hebben vaak hulp nodig voor het uitvoeren van dagelijkse activiteiten. Dit is uiteraard in de eerste plaats zo voor de gehandicapte bejaarden. Aangezien een aanzienlijk deel van de bejaarden hun partner verloren heeft (of nooit gehuwd is geweest) is het hebben van gezelschap binnen de huiselijk kring van groot belang. De volkstelling is niet het meest geschikte medium om netwerken van ouderen te onderzoeken. De volkstelling is niet in staat om antwoorden te verstrekken op vragen over wie hen helpt bij dagelijkse problemen, welke hun sociale contacten zijn, op wie ze beroep kunnen doen in geval van financiële nood etc.. Om een beter beeld te krijgen van de netwerken onder bejaarden is meer diepte-onderzoek noodzakelijk.

Tabel 4. Bejaardentehuizen, aantal beschikbare bedden (toestand 31 december)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000
	Aantal bedden					
Huize Maria Stella - Savaneta	104	104	104	100	100	101
Verpleegtehuis Oranjestad	104	104	104	104	104	104
Verpleegtehuis San Nicolas	48	48	48	44	48	48
Totaal	256	256	256	248	252	253

Bron: S.A.B.A.

Zoals we eerder zagen is het aantal bejaarden in de afgelopen jaren sterk toegenomen. Tabel 4 toont dat het aantal beschikbare bedden in de bejaardentehuizen nagenoeg stabiel is gebleven. In december 2000 waren slechts 253 bedden beschikbaar in de drie bejaardentehuizen. Volgens de gegevens van de volkstelling woonden 237 bejaarden permanent in een verzorgingstehuis. Dit betekent dat voor elke 40 bejaarden er slechts 1 bed beschikbaar is in een instelling. Op het ogenblik bestaat er een wachtlijst van 101 personen voor de drie bestaande instellingen.⁹ In vergelijking met het aantal beschikbare bedden betekent dit dat de vraag naar institutionele verzorging in vergelijking met het aanbod erg groot is (40 procent van het aantal beschikbare plaatsen). Aan de andere kant blijft de vraag naar institutionele verzorging in vergelijking met het totaal aantal bejaarden vrij beperkt. Ter vergelijking, in Nederland woonden in 1997 111700 personen in een verzorgingstehuis. Voor ouderen in de leeftijdscategorie 65-84 verbleef 2,6 procent in een verzorgingstehuis. Bij de groep boven de 85 jaar woonde 28,4 procent in een verzorgingstehuis. In Nederland is het een bewuste politiek om bejaarden zo lang mogelijk zelfstandig te laten wonen.

Tabel 5. Bejaarden bij huwelijkstaat, geslacht en leeftijd

		60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95+	Total	%
Man	Nooit gehuwd	160	89	43	21	14	6	5	1	339	7.8
	Gehuwd	1176	852	548	318	166	56	17	1	3134	71.9
	Wettelijk gescheiden	132	103	56	33	11	4	1		340	7.8
	Gescheiden tafel en bed	18	11	7	2	1		1		40	0.9
	Weduw(e)(naar)	71	77	84	92	88	54	20	9	495	11.4
	NR	5	4				1			10	0.2
	Total	1562	1136	738	466	280	121	44	11	4358	100.0
Vrouw	Nooit gehuwd	319	234	144	80	87	43	24	13	944	16.4
	Gehuwd	1041	673	386	169	71	35	6	1	2382	41.5
	Wettelijk gescheiden	257	144	78	44	14	15	5		557	9.7
	Gescheiden tafel en bed	18	11	5	4	1	1			40	0.7
	Weduw(e)(naar)	270	389	334	281	278	158	76	23	1809	31.5
	NR	6		2				1		9	0.2
	Total	1911	1451	949	578	451	252	112	37	5741	100.0

De samenstelling van de groep bejaarden en hun leefomstandigheden tonen belangrijke verschillen tussen mannen en vrouwen. Tabel 5 toont de huwelijkstaat van bejaarden, per leeftijdscategorie en geslacht. Enkel die bejaarden voor wie de huwelijkstaat bekend is, zijn opgenomen in de tabel. Alhoewel het aantal vrouwen boven de 60 jaar een stuk groter is dan het aantal mannen is het aantal mannen dat gehuwd is toch een stuk groter dan het aantal vrouwen; 71,9 procent van alle bejaarde mannen zijn nog gehuwd tegen slechts 41,5 procent van de vrouwen. Voor elk van de leeftijdscategorieën is het aantal gehuwde mannen groter dan het aantal gehuwde vrouwen. Het valt op dat van alle bejaarde vrouwen 16,4 procent nooit gehuwd is geweest. Voor mannen is dit 7,8 procent. Vrouwen leven langer en hebben daardoor een veel hogere kans om hun echtgenoot te

⁹ Mondelinge informatie verstrekt door S.A.B.A.

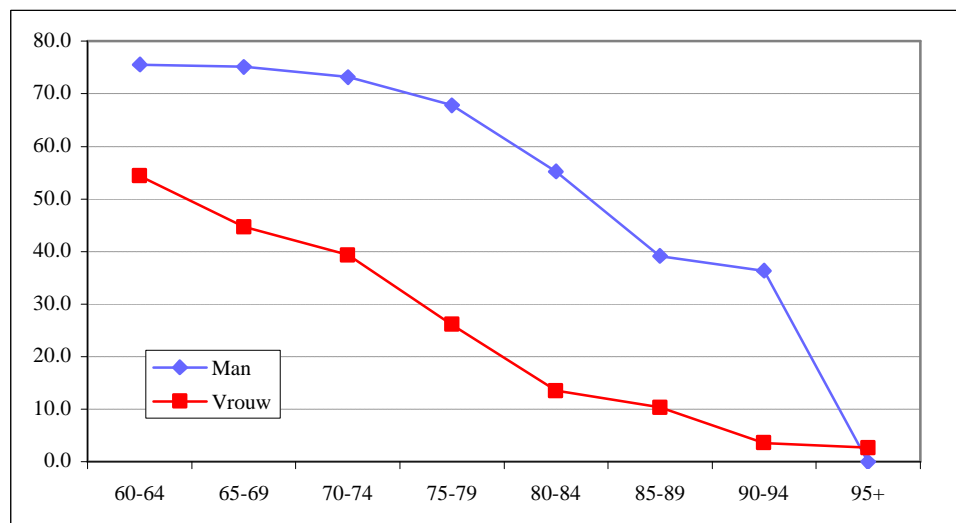
verliezen. 31,5 procent van alle bejaarde vrouwen hebben hun echtgenoot door overlijden verloren tegen 11,4 procent van de mannen.

Tabel 6. Duurzaam samenwonende bejaarden per leeftijd en geslacht.

Duurzaam samenwonend		60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95+	Totaal
Man	Ja	1180	853	540	316	154	47	16	0	3106
	Nee	376	277	198	150	125	72	28	12	1238
	Onbekend	6	5	0	0	0	1	0	0	12
	Totaal	1562	1135	738	466	279	120	44	12	4356
Vrouw	Ja	1038	648	373	151	61	26	4	1	2302
	Nee	867	801	572	427	391	224	108	36	3426
	Onbekend	5	1	4	0	0	1	0	0	11
	Totaal	1910	1450	949	578	452	251	112	37	5739

In tabel 6 geven we het aantal bejaarden per leeftijdscategorie en geslacht die duurzaam samenwonen, ongeacht of zij met hun partner zijn gehuwd of niet. Het valt op dat het aantal samenwonenden mannen en vrouwen kleiner is dan het aantal gehuwden. Dit toont aan dat een aantal bejaarden nog wel gehuwd zijn, maar niet meer met hun partner samenwoont. Figuur 11 toont de relatieve verdeling van samenwonenden voor beide geslachten per leeftijdscategorie. Het percentage mannen dat met een partner samenwoont is voor alle leeftijden beduidend hoger dan het aantal vrouwen. Zoals kan worden verwacht dalen de percentages, zowel voor vrouwen als voor mannen vrij snel, wanneer de leeftijd stijgt. In de leeftijdscategorie 60-64 leeft nog 75,4 procent van de mannen en 54,3 procent van de vrouwen met een partner samen. Voor de 80-84 jarigen is dit percentage voor de mannen nog steeds vrij hoog (55,2 procent). Op deze leeftijd leeft echter nog slechts 13,5 procent van de vrouwen met een partner.

Figuur 11. Percentage bejaarden dat met een partner samenleeft, per leeftijd en geslacht

Van alle bejaarde mannen leeft 45,1 procent in een nucleair huishouden; dat is een huishouden dat slechts bestaat uit één gezin. Voor bejaarde vrouwen is dit 33,2 procent. Gegevens over het aantal bejaarden per type huishouden per leeftijdscategorie en geslacht zijn bijeen gebracht in tabel 7. Nogal wat bejaarden gaan op een zeker ogenblik bij een kind wonen, of in het andere geval blijven kinderen thuis wonen. Voor jonge mensen is het dikwijls moeilijk om een eigen huis te hebben. Vaak blijven zij daarom thuis wonen. In andere gevallen blijft een zoon of een dochter ongehuwd en blijft bij de ouder(s) wonen. In beide gevallen ontstaat er een situatie waar beide partijen voordeel hebben. Voor de bejaarde ouder is het goed om een eigen kind in huis te hebben voor verzorging en gezelschap. Ook op economisch gebied heeft het samenblijven vaak voor beide partijen voordeel. Vele bejaarden hebben een klein pensioen en zouden zonder inwonende kinderen moeilijk de eindjes

aan elkaar kunnen knopen. Een groot huishouden is dikwijls relatief goedkoper dan twee kleine. Dat is ook voordelig voor de jongere generatie die op deze wijze geld uitspaart.

Het inwonen bij kinderen kan slechts indien de persoon eigen, in leven zijnde kinderen heeft. Tabel 8 geeft het aantal in leven zijnde kinderen voor bejaarde vrouwen. Voor mannen zijn deze gegevens niet beschikbaar in de volkstelling. Omwille van het vrij grote aantal vrouwen dat ongehuwd blijft in hun leven zijn er ook een redelijk groot aantal die kinderloos blijven; 893 bejaarde vrouwen hebben geen (overlevende) kinderen. Dit komt neer op 15,5 procent van alle bejaarde vrouwen.

Een vergelijking tussen de volkstellingen van 2001 en 1991 toont dat het percentage van de bejaarden dat bij eigen kinderen woont (of het aantal eigen kinderen dat bij de bejaarde ouder woont) in de afgelopen jaren sterk is gedaald. Tabel 9 geeft deze aantallen per geslacht en leeftijdscategorie. Figuur 12 geeft een grafische weergave van deze tabel. In 1991 hadden 57,1 procent van de bejaarde mannen en 61,2 procent van de bejaarde vrouwen een eigen inwonend kind in huis. In 2000 zijn deze percentages gedaald naar respectievelijk 43,5 en 45,5 procent. Het is onduidelijk wat deze daling heeft veroorzaakt. Waarschijnlijk heeft de toename van de welvaart en de daarmee samengaande explosieve groei in de huizenbouw hier een rol gespeeld. Een belangrijke vraag is of de groeiende welvaart ook geleid heeft tot een individualisering van de samenleving, waardoor de solidariteit en de zorgfunctie van de jongere naar de oudere generatie wordt aangetast. Het is opvallend dat het aantal bejaarden die een inwonend kind hebben daalt naarmate de leeftijd stijgt. Dit duidt aan dat jong volwassenen vaak nog een tijd bij hun ouders wonen alvorens zij het huis verlaten om op zichzelf te gaan wonen.

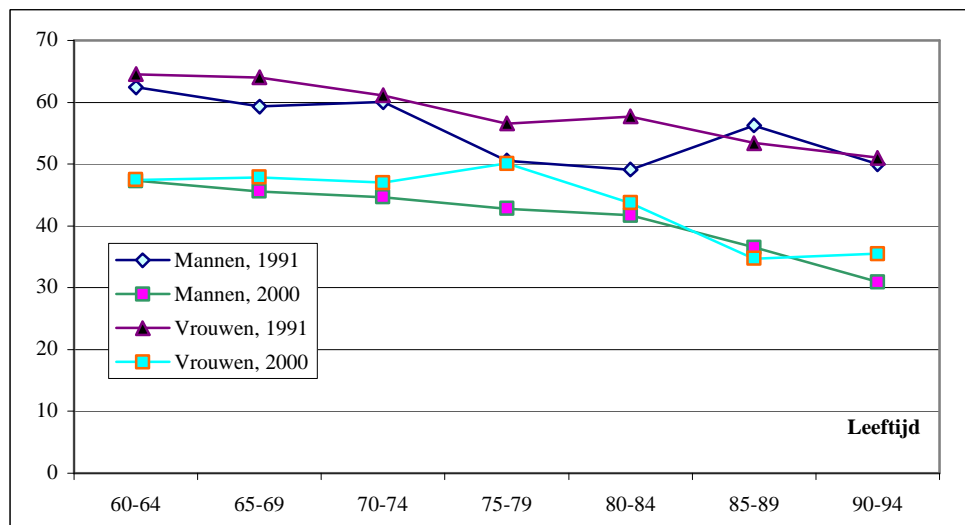
Table 7. Bejaarden per type huishouden per leeftijdscategorie en geslacht.

	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95+	NR	Total	%
Man											
Een-persoon hh	141	131	95	57	38	17	5	1	70	554	12.2
Nucleair hh	729	517	345	207	112	59	16	4	58	2046	45.1
Ext.hh. min 1 kerngezin en min 1 alleenstaande	213	153	128	63	47	16	6	4	9	641	14.1
Ext.hh. alleen kerngezinnen	177	128	69	53	30	4	2	0	6	470	10.4
Ext.hh. enkel alleenstaanden	47	41	20	16	13	6	4	0	2	149	3.3
Samengesteld hh. min 1 kerngezin & min 1 alleen	148	114	50	46	21	12	5	0	14	411	9.0
Samengesteld hh. alleen kerngezinnen	21	5	6	3	1	0	0	0	0	37	0.8
Samengesteld hh.enkel alleenstaanden	84	43	24	22	17	6	5	2	9	213	4.7
Niet nader te onderscheiden min 1 kern + alleenst	0	0	0	0	0	1	0	0	4	5	0.1
Niet nader te onderscheiden alleen kerngezinnen	1	1	0	0	0	0	0	0	5	7	0.2
Niet nader te onderscheiden enkel alleenstaanden	1	1	0	0	0	0	0	0	4	6	0.1
Total	1562	1135	738	466	279	121	44	12	183	4540	100.0
Vrouw											
Een-persoon hh	245	211	141	112	91	53	21	2	51	927	15.7
Nucleair hh	726	481	301	152	125	64	35	18	65	1967	33.2
Ext.hh. min 1 kerngezin en min 1 alleenstaande	359	336	217	159	111	49	22	7	6	1267	21.4
Ext.hh. alleen kerngezinnen	201	126	76	35	26	9	2	1	6	482	8.1
Ext.hh. enkel alleenstaanden	110	116	95	58	44	27	16	2	3	470	8.0
Samengesteld hh. min 1 kerngezin & min 1 alleen	170	123	78	35	27	29	8	4	18	492	8.3
Samengesteld hh. alleen kerngezinnen	17	9	4	1	3	0	0	0	0	35	0.6
Samengesteld hh.enkel alleenstaanden	82	48	36	26	23	19	8	2	14	258	4.4
Niet nader te onderscheiden min 1 kern + alleenst	1	0	0	1	0	0	0	0	0	2	0.0
Niet nader te onderscheiden alleen kerngezinnen	1	0	2	0	0	0	0	0	4	7	0.1
Niet nader te onderscheiden enkel alleenstaanden	0	0	0	0	0	0	0	0	7	7	0.1
Total	1911	1450	949	579	452	251	112	37	175	5916	100.0

Tabel 9. Bejaarden per leeftijdsgroep waar al dan niet een eigen kind aanwezig is in het huishouden

Geslacht		1991				2000			
		Kind aanwezig	Gn. Kind aanwezig	Totaal	% kind in huis	Kind aanwezig	Gn. Kind aanwezig	Totaal	% kind in huis
<u>Man</u>	60-64	632	381	1013	62.4	739	823	1562	47.3
	65-69	420	288	708	59.3	518	617	1135	45.6
	70-74	320	213	534	60.0	330	408	738	44.7
	75-79	186	182	368	50.6	200	267	466	42.8
	80-84	144	149	292	49.1	117	163	279	41.7
	85-89	56	44	100	56.3	44	77	121	36.5
	90-94	11	11	23	50.0	14	30	44	31.0
	95+	0	8	8	0.0	3	8	12	27.3
	Onbekend	34	26	60	56.9	9	173	183	5.2
	Totaal	1804	1302	3106	58.1	1973	2567	4540	43.5
<u>Vrouw</u>	60-64	719	394	1113	64.6	907	1004	1911	47.5
	65-69	493	277	770	64.1	694	756	1450	47.9
	70-74	419	266	685	61.2	446	503	949	47.0
	75-79	313	240	553	56.6	290	289	579	50.1
	80-84	241	177	418	57.7	197	254	452	43.7
	85-89	106	93	199	53.4	87	164	251	34.7
	90-94	26	25	51	51.0	40	72	112	35.5
	95+	3	7	10	30.0	14	23	37	37.1
	Onbekend	52	28	80	64.9	15	161	175	8.4
	Totaal	2372	1507	3879	61.2	2690	3226	5916	45.5

Figuur 12. Percentage eigen kinderen inwonend bij bejaarde personen per leeftijd en geslacht

Van alle bejaarde mannen zijn er 554 alleenstaand, 927 vrouwen wonen alleen in een woonverblijf. De alleenstaande bejaarden vormen een kwetsbare groep. Voor hulp moeten zij terugvallen op personen buiten het huishouden. Vaak zijn het kinderen die langs komen om de ouder bij te staan. In sommige gevallen is de bejaarde extra kwetsbaar. Vooral wanneer hij of zij ernstige gezondheidsproblemen heeft of gehandicapt is, of wanneer de bejaarde in zware economische omstandigheden moet leven kan het alleen zijn ernstige problemen met zich meebrengen die het welzijn van de persoon negatief bepalen.

Tabel 13. Toestand alleenstaande bejaarden

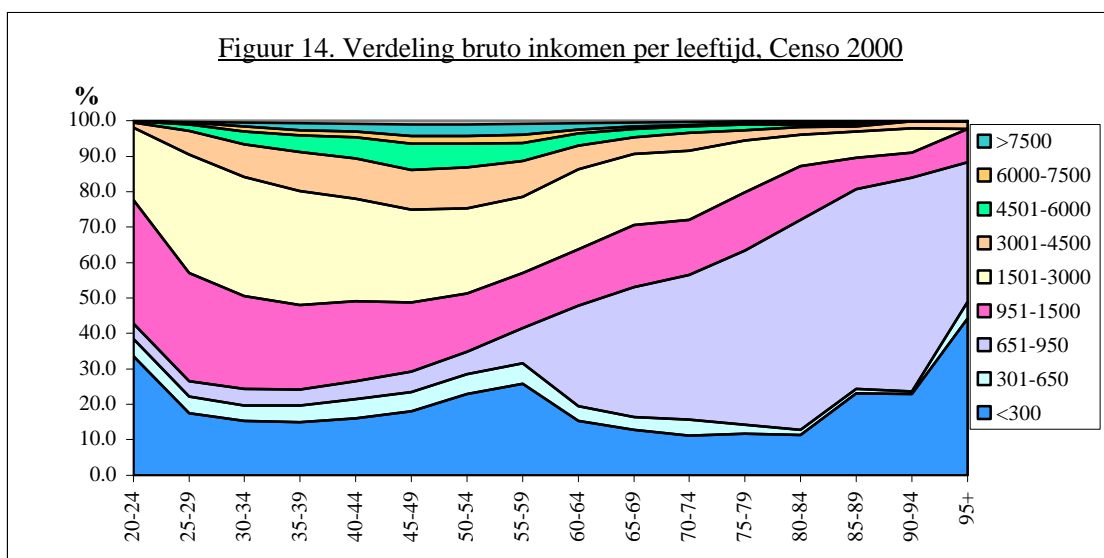
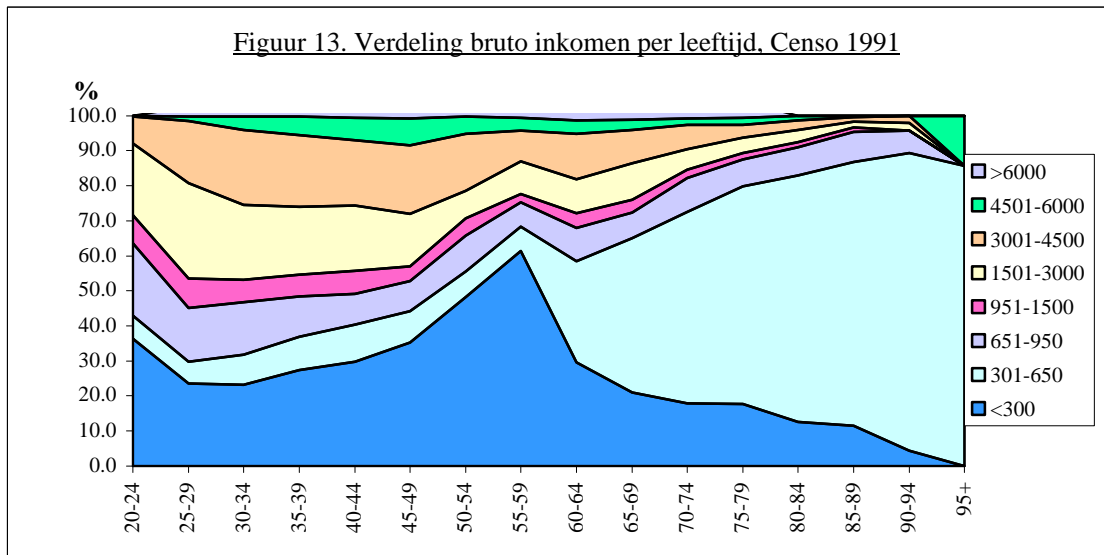
	Man	Vrouw	Totaal	% van alleenstaanden
Alleenstaande met handicap	77	131	208	14.0
Problemen met leren/onhouden	49	105	154	10.4
Problemen met eigen verzorging	30	64	94	6.3
Probleem met alleen ergens te gaan	57	156	213	14.4
Probleem om te werken	86	215	301	20.3
Hoge bloeddruk	120	332	452	30.5
Diabetes	61	173	234	15.8
Gewrichtsproblemen	88	284	372	25.1
Minder goede gezondheidstoestand	75	195	270	18.2
Last van misdaad in de omgeving	98	181	279	18.8

In tabel 13 trachten we de aantallen vast te stellen van ouderen die omwille van hun lichamelijke toestand problemen hebben met het alleen wonen. Wij brengen in deze tabel informatie bij elkaar over het hebben van problemen met leren/onhouden, eigen verzorging, het huis verlaten en (zonodig) werken. Daarnaast kijken we hoeveel alleenstaande ouderen gehandicapt zijn en hoe hun algemene gezondheidstoestand is (hoge bloeddruk, diabetes, gewrichtsproblemen, gezondheidsgevoel). Tenslotte duiden we aan of zij last van misdaad hebben in de eigen woonomgeving. De resultaten tonen dat er een groep is van een paar honderd bejaarden die mogelijk in moeilijke omstandigheden leven omdat zij er alleen voorstaan. Zo zijn 14 procent van de alleenstaande bejaarden gehandicapt en heeft ongeveer hetzelfde aantal problemen met ergens alleen naar toe te gaan. Vrouwen hebben grotere problemen dan mannen. Dit is natuurlijk geen verrassing aangezien er aanzienlijk meer bejaarde vrouwen dan mannen zijn. Van alle alleenstaande bejaarden geeft 18,8 procent aan dat zij overlast hebben van misdaad in hun omgeving. Op zich is dit niet hoger dan bij alle bejaarden (17 procent).

5. Sociaal-economische positie van bejaarden

Mensen die hun leven hard hebben gewerkt, hebben recht op een rustige oude dag zonder al te veel economische en sociale problemen. Alhoewel de volkstelling wat beperkt is om de sociaal-economische situatie van bejaarden gedetailleerd te beschrijven kunnen we toch een aantal kenmerken aanduiden.

Een eerste belangrijk gegeven om de economische positie van bejaarden te beschrijven is het inkomensniveau. In figuur 13 en 14 hebben we grafisch de relatieve inkomensverdeling van de bevolking van Aruba weergegeven. De grafieken tonen duidelijk dat de inkomensniveau's in de afgelopen tien jaar zijn gestegen. Dit geldt ook voor de bejaarden. In 1991 bevond het grootste gedeelte van de bejaarden zich in de categorie Afl. 301-650 per maand. In 2000 is de groep in de range van Afl. 651-950 het grootste. Toch valt het op dat diegenen die minder dan Afl. 300 per maand ontvangen bij hoogbejaarden is gestegen t.o.v. 1991. In deze groep zitten een groot aantal mensen die geen inkomen hebben.

Tabel 14. Gemiddeld en mediaan inkomen voor bejaarden bij leeftijd en geslacht

Leeftijd	Mannen			Vrouwen		
	Gemiddeld	Mediaan	Aantal	Gemiddeld	Mediaan	Aantal
60-64	1987.1	1500	943	867.0	800	1393
65-69	1779.1	1500	728	819.9	900	1054
70-74	1658.7	1500	503	842.7	900	716
75-79	1557.8	1300	324	792.4	900	458
80-84	1195.4	900	198	862.0	900	352
85-89	1152.5	900	88	733.8	900	191
90-94	814.9	900	28	690.5	900	85
95+	451.1	400	9	486.2	480	27
Totaal	1726.9	1400	2822	831.0	900	4277

Tabel 14 geeft het gemiddeld en mediaan inkomen weer voor bejaarden per leeftijdsklasse en geslacht. Gegevens zijn enkel opgenomen voor hen die hun inkomen hebben opgegeven. Voor alle leeftijdsklassen (behalve 95+) is het gemiddelde inkomen van de man veel hoger dan dat van de vrouw. Tegenwoordig werken zowel mannen als vrouwen. Toen de bejaarden zelf actief waren op de arbeidsmarkt was de arbeidsparticipatie van de vrouw nog vrij beperkt. Een gevolg hiervan is dat een groter aantal mannen dan vrouwen nu een pensioen ontvangen. Op het ogenblik dat de vrouw

haar echtgenoot verliest valt zij meestal terug op een veel lager weduwepensioen. Aangezien nog een vrij groot aantal mannen van zestig werkt, is het inkomen van hen nog een stuk hoger dan dat van de hoogbejaarden. Het is opvallend dat vooral hoogbejaarden veel minder verdienen dan de jongbejaarden.

De meest kwetsbare groep wordt gevormd door alleenstaande bejaarden. Tabel 15 geeft een beeld van de economische situatie van deze groep. In totaal leven 97 bejaarden alleen met een inkomen beneden de Afl 650. per maand. Nog eens 715 bejaarden moeten zien rond te komen met een maandelijks inkomen van tussen de Afl 650 en de 950. Slechts 85 ouderen kunnen rekenen op meer dan Afl 3000. per maand. Van 157 personen werd jammer genoeg geen informatie verkregen.

Table 15. Bruto inkomen voor alleenstaande bejaarden per leeftijdscategorie per geslacht

	<300	301-650	651-950	951-1500	1501-3000	3001-4500	4501-6000	6001-7500	>7500	Onbekend	Totaal
Man											
60-64	6	4	58	13	32	7	5	2	4	3	134
65-69	3	6	59	23	20	5	3		3	3	125
70-74	1	2	45	18	16	4	1		1	2	90
75-79	1	2	26	12	7	3	1	1		1	54
80-84	1	2	23	7	2	1					36
85-89	1		8	3	3					1	16
90-94			4							1	5
95+				1							1
Onbekend				2	1					64	67
Totaal	13	16	223	79	81	20	10	3	8	75	528
Vrouw											
60-64	10	19	94	40	37	14	5	2	2	9	232
65-69	6	13	116	20	31	5	2		1	6	200
70-74	4	7	80	14	18	3	2	1		5	134
75-79	4	1	79	11	5	1	1	1		4	106
80-84	1	2	64	6	3	2	1	1		7	87
85-89			40	5	1		1			3	50
90-94			17	2						1	20
95+			2								2
Onbekend	1			1						47	49
Totaal	26	42	492	99	95	24	12	5	3	82	880

Table 16. Bruto inkomen voor gehandicapte bejaarden per leeftijdscategorie

	<300	301-650	651-950	951-1500	1501-3000	3001-4500	4501-6000	6001-7500	>7500	Onbekend	Totaal
Man											
60-64	11	6	47	33	48	5	1	0	2	7	160
65-69	9	7	41	34	38	6	3	1	1	5	145
70-74	8	2	31	28	26	9	1	0	0	0	105
75-79	14	1	31	21	24	4	2	0	0	2	99
80-84	14	0	33	13	13	1	0	0	0	5	79
85-89	20	0	20	9	7	0	0	1	0	1	58
90-94	5	0	11	2	2	2	0	0	0	1	23
95+	3	1	2	2	0	0	0	0	0	0	8
Onbekend										1	1
Total	84	17	216	142	158	27	7	2	3	22	678
Vrouw											
60-64	44	15	79	11	14	2	2	1	0	4	172
65-69	31	7	72	21	12	2	0	0	0	11	156
70-74	27	8	67	12	7	1	0	0	1	7	130
75-79	37	4	77	14	3	0	0	0	0	4	139
80-84	30	5	79	10	2	0	0	0	0	11	137
85-89	44	2	62	3	2	0	0	0	0	3	116
90-94	23	1	32	1	3	0	0	0	0	1	61
95+	13	0	8	1	0	0	0	0	0	2	24
Onbekend	1										1
Total	250	42	476	73	43	5	2	1	1	43	936

Een andere kwetsbare groep wordt gevormd door de gehandicapte bejaarden. Vaak hebben zij omwille van hun handicap extra kosten om hun omgeving aan te passen aan hun beperking of om extra behandelingen te krijgen. Tabel 16 geeft een overzicht van hun inkomen. Een groep van 334

bejaarde gehandicapten heeft een inkomen van minder dan 300 Afl. per maand en is daarmee volledig afhankelijk van hulp van binnen of buiten het huishouden; 1085 bejaarde gehandicapten verdienen per maand minder dan 950 Afl. Alweer zijn het vooral de vrouwen die op het kleinste inkomen per maand kunnen rekenen.

Tabel 17. Aantal bejaarden per type van eigendom en kwaliteit van het woonverblijf

Type woonverblijf	Goed	Matig	Slecht	Zeer slecht	Onbekend	Totaal	%
Eigendom op eigendomsgrond	2277	744	127	25	19	3193	31.6
Eigendom op erfpachtgrond	3261	1008	128	24	19	4440	44.0
Eigendom op huurgrond	522	373	76	15	6	991	9.8
Gratis gebruikt	295	117	22	9		443	4.4
In huur, gemeubileerd	120	47	8	2	3	181	1.8
In huur, ongemeurd	384	301	88	35	9	818	8.1
In onderhuur	4	4	6	1		16	0.2
Onbekend	3	3		1	8	16	0.2
Totaal	6867	2598	456	112	65	10098	
Percentage	68.0	25.7	4.5	1.1	0.6	100.0	

De meeste bejaarden wonen in een huis dat door henzelf of een ander lid van het huishouden in bezit is. Slechts 10,1 procent van alle bejaarden woont in een huis dat door het huishouden wordt gehuurd. Over het algemeen is de kwaliteit van het woonverblijf matig tot goed; 5,6 procent van de ouderen woont in een woonverblijf dat in slechte of zeer slechte staat verkeert.

Wanneer in het huishouden van de bejaarde eigen kinderen aanwezig zijn kunnen de ouders vaak meegenieten van de faciliteiten waarover de jongere generatie beschikt. Het hebben van een auto is van belang voor de mobiliteit van de bejaarde. Tabel 18 toont dat huishoudens waar een bejaarde met een eigen kind woont, een grotere beschikking heeft over auto's dan huishoudens waar bejaarden zonder kinderen wonen. De verschillen worden groter naarmate de leeftijd van de bejaarde stijgt. Dit is normaal aangezien nog vele jongbejaarden hun eigen auto hebben, terwijl dat veel minder het geval is bij hoogbejaarden.

Tabel 18. Aantal personen zonder auto in het huishouden

Leeftijd	Bejaarden met kind in het hh.			Bejaarden zonder kind in het hh.		
	Personen zonder auto	%	Totaal	Personen zonder auto	%	Totaal
60-64	172	11.0	1646	478	27.5	1827
65-69	161	13.9	1212	395	30.2	1373
70-74	138	18.6	776	315	36.3	911
75-79	103	22.1	489	253	47.8	555
80-84	75	24.9	314	216	54.5	417
85-89	35	27.7	131	141	61.4	240
90-94	17	32.9	54	54	54.6	103
95+	2	13.1	17	19	63.0	32
Totaal	701	15.9	4639	1870	35.3	5459

6. Slot

Een volkstelling is een momentopname van de bevolking van een land. Via de volkstelling kan de bevolking over een groot aantal maatschappelijke thema's worden geïnformeerd. Een volkstelling is echter zo algemeen van opzet dat het onmogelijk is om diep in te kunnen gaan op belangrijke maatschappelijke thema's. Door de veroudering van de bevolking en het grote sociale belang krijgt de groep van bejaarden op Aruba meer en meer aandacht. In deze paper hebben we getracht om de huidige kenmerken van de bejaarden op het eiland op basis van de volkstelling te omschrijven. Ongetwijfeld zal de paper bij velen meer vragen oproepen dan antwoorden geven.

Om tegemoet te komen aan een aantal belangrijke bevolkingsthema's zijn door de Arubaanse overheid belangrijke stappen gezet voor het instellen van een bevolkingscommissie. Binnen deze commissie zal door het verrichten van onderzoek getracht worden om aan het tekort aan gegevens op het terrein van de interactie tussen bevolkingsfactoren, economische en sociale ontwikkeling tegemoet te komen. Het onderzoek zal steeds een praktisch karakter hebben en er op gericht zijn om gegevens voor beleid aan te dragen. Ook de positie van de bejaarde bevolking dient in deze aan de orde te komen. De huidige studie dient dan ook als een eerste aanzet te worden gezien om althans voorlopig in de grootste gegevensnood te voorzien. Later zal op meer diepgaande wijze een studie worden gedaan om de leefomstandigheden van de ouderen op Aruba meer gedetailleerd te beschrijven.